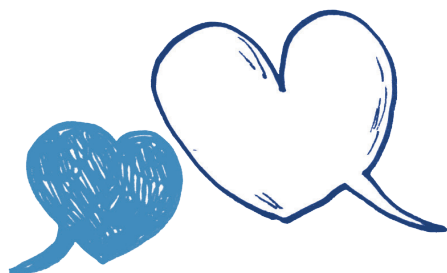

TEMAT

Konflikty w szkole: Jak nauczyciele i rodzice/opiekunowie mogą znaleźć wspólny język?

Materiał jest próbą odpowiedzi na potrzebę szukania porozumienia między nauczycielami/kami a rodzicami i opiekunami uczniów i uczennic. Dowiedzie się z niego, jak zapobiegać nieporozumieniom i rozwiązywać konflikty oraz jak sobie radzić, gdy w szkole brakuje wsparcia, a nas, nauczycieli/nauczycielki, ponoszą emocje.

* Materiał jest oparty na podcaście „Jak dogadać się z rodzicami uczniów i uczennic?”, który był częścią cyklu Centrum Edukacji Obywatelskiej „Po dzwonku. Rozmowy z ciałem pedagogicznym” z udziałem dyrektorki Międzynarodowej Szkoły Podstawowej Katarzyny Olejnik.

Przyczyny konfliktów rodzic/opiekun ↔ nauczyciel

W szkolnej codzienności coraz częściej występują trudne sytuacje związane z grupą rodziców i opiekunów dzieci. Przyczyn tego zjawiska jest wiele.

- 👉 Gdy dochodzi do trudnych sytuacji, towarzyszą im często gwałtowne emocje. Te wyzwania są szczególnie skomplikowane, ponieważ dotyczą emocji zarówno nauczycieli, jak i rodziców/opiekunów. Żyjemy w kulturze braku informacji zwrotnej, przez co każda uwaga czy sugestia ze strony rodzica/opiekuna często jest odbierana przez nauczycieli/ki jako atak na nasz profesjonalizm czy kompetencje.
- 👉 Emocje rodziców/opiekunów wynikają z ich głębokiego, a czasami wręcz bezwarunkowego **zaufania do dzieci**. Rodzice i opiekunowie mogą postrzegać relację dziecka jako dokładne odzwierciedlenie rzeczywistości, a przecież postrzeganie konkretnych sytuacji, podejście do nich z natury rzeczy nie jest obiektywne. Perspektywa dziecka, nauczyciela i każdej pojedynczej osoby jest subiektywna. Kiedy młodzi ludzie wyczuwają brak porozumienia między nauczycielami a rodzicami, mogą nauczyć się manipulować sytuacją, przesuując granice, aby zrealizować swoje interesy, czasami nawet w celu ukrycia własnych przewinień.
- 👉 Bardzo ważny jest także **kontekst społeczny** – niegdyś nauczyciel był postrzegany jako autorytet i osoba, którą obdarzano zaufaniem. Dziś obserwujemy kryzys zaufania do systemu edukacji oraz nauczycieli i nauczycielek, co prowadzi do zaostrzenia konfliktów między rodzicami/opiekunami a nauczycielami.

W przypadku konfliktów istnieje możliwość znalezienia konstruktywnego rozwiązania. Każda różnica zdań może być korzystna, jeśli zostanie odpowiednio przepracowana. Ważne są szczerść, otwartość oraz partnerstwo, które sprzyjają budowaniu pozytywnych relacji między rodzicami a nauczycielami.

Całkowite wyeliminowanie konfliktów z przestrzeni szkolnej nie jest możliwe, ale możemy je mitygować, zmniejszając nasilenie trudnych sytuacji.

W większości przypadków z konfliktów da się wyjść nieporanionym i z dobrym rozwiązaniem. Każda różnica zdań może się zakończyć owocnym rozwiązaniem, jeśli odpowiednio ją przepracujemy i zastanowimy się, co konstruktywnego może nieść ze sobą dany konflikt, a szczerść, otwartość i partnerstwo to warunki do wypracowania dobrych relacji na płaszczyźnie rodzic/opiekun – nauczyciel, nauczyciel – rodzic/opiekun.

Co możesz zrobić jako nauczyciel/nauczycielka

Kształtuj kulturę przyznawania się do błędu. Jeśli przyczynisz się do rozwoju trudnej sytuacji z uczniami i uczennicami, najlepiej porozmawiać z dziećmi i je przeprosić. Należy dostrzegać sytuacje, w których przekroczyliśmy granice jako nauczyciel/ka, wziąć za to odpowiedzialność, nazwać to, co się stało, oraz podkreślić, że nasze zachowanie nie było właściwe.

Buduj kulturę autorytetu, pokazując nauczycieli jako ekspertów. Nie zgadzaj się na to, by rodzice decydowali o tym, jak należy uczyć i jakie metody stosować. Ważne, by wysłuchać rodziców i zrozumieć, w którym miejscu się różnimy. Ewentualne pytania rodziców i opiekunów mogą wynikać z niewiedzy lub niezrozumienia. Nie zawsze decyzje i wyjaśnienia z naszej strony są dla wszystkich zrozumiałe. Postaraj się jasno przedstawić myśli i intencje stojące za twoimi działaniami.

Spotykaj się z rodzicami/opiekunami w różnych sytuacjach i zadbaj o zróżnicowanie formy spotkań – to pozwala budować płaszczyznę porozumienia i relacje:

- dobrą praktyką są **spotkania trójstronne**, podczas których uwaga rodziców/opiekunów i nauczycieli skupia się na uczniu. Omawiaj potrzeby ucznia/uczennicy, jego mocne i słabe strony (np. jesienią warto przedyskutować potencjał danego ucznia, a wiosną – wyzwania i sposoby radzenia sobie z nimi);
- spotkanie z rodzicami i opiekunami nie powinno polegać na czytaniu prezentacji, lepiej zaproponować im **miniworkshopy** dotyczące potrzeb uczniów/uczennic w klasie, pokazujące, jak wesprzeć dzieci w danym wieku w codziennej nauce, zarządzaniu emocjami i rozwijaniu umiejętności społecznych. Choć wymaga to dużo pracy i wyjścia ze strefy komfortu nauczyciela, sprzyja budowaniu relacji.

Co zrobić, gdy kultura pracy szkoły nie sprzyja budowaniu porozumienia z rodzicami?

Jeśli nie możemy wpłynąć na kulturę pracy w szkole, nie pasuje nam organizacja pracy czy model przywództwa, zmiana szkoły może być pozytywnym rozwiązaniem. Zanim jednak podejmiesz decyzję, zadaj sobie pytanie: jak możemy pracować inaczej? Następnie **poszukaj jednej osoby w zespole**, która również chciałaby wprowadzić zmiany w obecnej szkole. Wówczas stworzycie duet, który może się wzajemnie wspierać i inspirować innych. Nie obawiajcie się wspólnie przedstawić swojego pomysłu dyrektorowi lub dyrektorce – dzięki temu zyskają oni nową perspektywę, co może ich skłonić do wdrożenia innowacyjnych rozwiązań.

Co mogę zrobić jako dyrektor/dyrektorka?

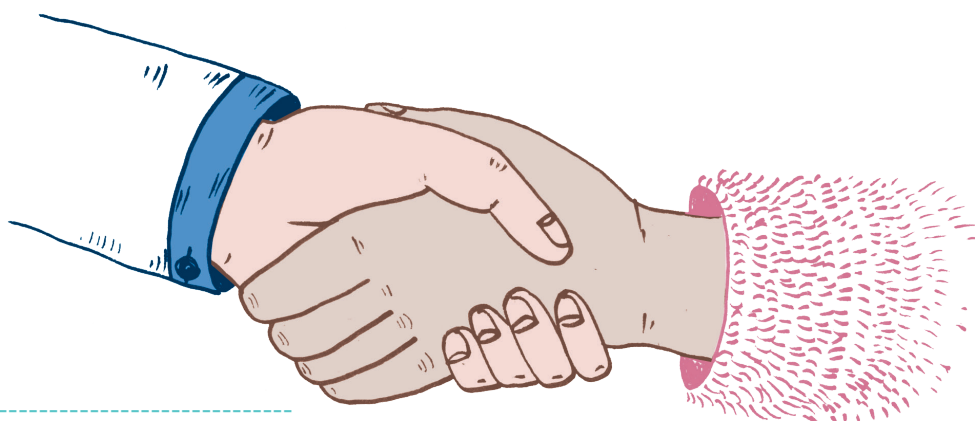
Poczucie bezpieczeństwa dla nauczycieli i rodziców jest kluczowe i zależy w dużej mierze od postawy dyrektora. Idealna sytuacja to taka, w której zarówno nauczyciele, jak i rodzice odczuwają lojalność ze strony dyrekcji. Taki stan można osiągnąć, gdy dyrektor jest osobą z zasadami, umiejętnie to pokazuje i wykazuje się empatią. Jego postawa kształtuje wzorce relacyjne w szkole.

W relacjach między rodzicami/opiekunami, nauczycielami a dyrektorem rodzice często pomijają nauczyciela w komunikacji. Dyrektor nie powinien rozmawiać z rodzicem/opiekunem, jeśli ten nie porozmawiał najpierw z nauczycielem. Ważne, aby jasno przedstawić swoje stanowisko w tej sprawie. Możesz ewentualnie zaproponować rozmowę w obecności nauczyciela, aby wszyscy mieli możliwość wypowiedzenia się.

Dyrektor nie powinien używać słów: „zawsze” i „nigdy”. **Należy się wystrzegać kategoriycznych stwierdzeń** typu: „Dyrektor zawsze stoi murem za swoim pracownikiem” lub „Dyrektor nigdy nie powinien ugiąć się pod naciskiem rodzica”. Może się zdarzyć, że ze strony nauczyciela dzieje się dziecku krzywda.

- 📖 I tu często pojawiają się sprzeczności:
- 📖 interes uczniów może być sprzeczny z interesem szkoły jako instytucji, nauczyciel oczekuje, że jako dyrektor/ka staniesz za nim murem.

Kompetencji nabywasz wraz z doświadczeniem. Skup się na dociekanu przyczyn sytuacji zamiast na tym, co mówią inni. Ważne, abyś usłyszał/a emocje i potrzeby zarówno rodziców/opiekunów, jak i nauczycieli. Dlatego warto doskonalić umiejętności zarządzania konfliktami i mediacji. Uwagę oraz profesjonalne wsparcie, takie jak platforma wymiany doświadczeń stworzona przez CEO, mogą się znacząco przyczynić do poprawy atmosfery w twojej szkole.

* W tekście, aby uprościć informacje i zachować przejrzystość treści, stosujemy czasami formy męskie zamiast męskich i żeńskich, mając jednak na uwadze, że obejmują one wówczas przedstawicieli każdej płci.

Inicjatywa Wsparcia Edukacji Integracyjnej została sfinansowana przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy Norweskich i EOG w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej. Wspólnie działamy na rzecz Europy sprzyjającej integracji społecznej.

OPRACOWANIE Bernadetta Białek
MATERIAŁ ŹRÓDŁOWY podcast *Jak dogadać się z rodzicami uczniów i uczennic?* z udziałem Katarzyny Olejnik, dyrektorki Międzynarodowej Szkoły Podstawowej.
OPRACOWANIE GRAFICZNE Katarzyna Walentynowicz
REDAKCJA MERYTORYCZNA Irka Jazukiewicz
REDAKCJA I KOREKTA JĘZYKOWA Małgorzata Ruszkowska